
PIEŅEMTIE TEKSTI

P8_TA(2015)0312

Iespēju radīšana meitenēm Eiropas Savienībā ar izglītības palīdzību

Eiropas Parlamenta 2015. gada 9. septembra rezolūcija par iespēju radīšanu meitenēm Eiropas Savienībā ar izglītības palīdzību (2014/2250(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 1948. gada Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā ANO Konvenciju par bērna tiesībām,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu un 3. panta 3. punkta otro daļu un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 8. pantu,
- ņemot vērā Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju,
- ņemot vērā ANO 1979. gada 18. decembra Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 23. pantu,
- ņemot vērā Pekinas deklarāciju un Rīcības platformu, kas tika pieņemta Ceturtajā pasaules konferencē par sieviešu tiesībām 1995. gada 15. septembrī, kā arī noslēguma dokumentus, kas tika pieņemti ANO īpašajās sesijās „Pekina +5” 2005. gadā, „Pekina +15” 2010. gadā un „Pekina +20” 2015. gadā,
- ņemot vērā Eiropadomes 2011. gada martā pieņemto Eiropas Dzimumu līdztiesības paktu 2011.–2020. gadam,
- ņemot vērā Eiropas Padomes 2011. gada maijā pieņemto Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu („Stambulas konvencija”),
- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 21. septembra paziņojumu „Sieviešu un vīriešu līdztiesības stratēģija 2010.–2015.” (COM(2010)0491),
- ņemot vērā Parlamenta 2013. gada 12. marta rezolūciju par dzimumu stereotipu

izskaušanu Eiropas Savienībā¹,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, un Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīvu 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu,
  - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 23. septembra Direktīvu 2002/73/EK, ar kuru groza Padomes Direktīvu 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba iespējām, profesionālo izglītību un paaugstināšanu amatā, kā arī darba nosacījumiem,
  - ņemot vērā Parlamenta 2015. gada 10. marta rezolūciju par 2013. gadā Eiropas Savienībā sasniegto progresu sieviešu un vīriešu līdztiesības nodrošināšanā²,
  - ņemot vērā pēc Komisijas Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta (*DG EAC*) pieprasījuma 2009. gadā izstrādāto neatkarīgo ziņojumu,
  - ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas 2007. gada 10. oktobra ieteikumu dalībvalstīm CM/Rec(2007)13 par integrētas pieejas dzimumu līdztiesībai īstenošanu izglītībā,
  - ņemot vērā Eiropas Padomes atbalstīto „Labas prakses piemēru apkopojumu dzimumu stereotipu neskartas izglītības veicināšanai un līdzekļu noteikšanai, kā īstenot pasākumus, kuri minēti Ministru komitejas ieteikumā par integrētas pieejas dzimumu līdztiesībai īstenošanu izglītībā” (pārskatīts 2015. gada 12. martā),
  - ņemot vērā Eiropas Padomes Ministru komitejas 2003. gada 12. martā pieņemto ieteikumu dalībvalstīm Rec(2003)3 par sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu līdzdalību politisko un sabiedrisko lēmumu pieņemšanā,
  - ņemot vērā saistībā ar 2015. gada Starptautisko sieviešu dienu sniegto Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) paziņojumu „Sievietes un darba pasaule”,
  - ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2013. gadā publicēto pētījumu par lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu situāciju Eiropas Savienībā,
  - ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
  - ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu un Kultūras un izglītības komitejas atzinumu (A8-0206/2015),
- A. tā kā izglītība ir atbildīgas pilsonības pamats un izglītībai ir būtiska nozīme dzimumu līdztiesības nodrošināšanā un iespēju radīšanā meitenēm, un tiesības uz izglītību ietilpst cilvēka pamattiesībās un ikviena bērna tiesībās;
- B. tā kā sieviešu un meiteņu izglītība un apmācība ir nozīmīga Eiropas vērtība, daļa no

---

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0074.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0050.

cilvēka pamattiesībām un būtisks elements iespēju radīšanai sievietēm un meitenēm sociālajā, kultūras un profesionālajā kontekstā, kā arī būtisks elements, lai būtu iespējams pilnībā baudīt visas pārējās sociālās, ekonomiskās, kultūras un politiskās tiesības un līdz ar to novērstu vardarbību pret sievietēm un meitenēm;

- C. tā kā izglītība var pārveidot sabiedrību un sekmēt sociālo, ekonomisko, politisko un dzimumu līdztiesību;
- D. tā kā saskaņā ar Parlamenta Iekšpolitikas ģenerāldirektorāta veikta pētījuma datiem pasaulē ir 30 miljoni meiteņu pamatskolas vecumā, kurām ir liegta iespēja izglītoties;
- E. tā kā lielākie šķēršļi, kas liedz meitenēm iespēju iegūt izglītību, ir nabadzība, sociālā atstumtība un pirmsskolas izglītības iestāžu, skolu un ārpuskolas nodarbību centru tīklu nepilnības vai nepietiekama pieejamība;
- F. tā kā tikai valstis spēj nodrošināt bez maksas pieejamu obligāto vispārējo izglītību, kas ir neatņemams priekšnosacījums vienlīdzīgu iespēju garantēšanai abiem dzimumiem;
- G. tā kā izglītības budžetu samazināšana, kas lielā mērā izriet no ES aizstāvētās taupības politikas, apdraud iespējas nodrošināt bez maksas pieejamu, kvalitatīvu valsts finansētu izglītību, tādējādi sekmējot nevienlīdzības saasināšanos;
- H. tā kā kvalitatīvai, valsts finansētai izglītībai ir jābūt bez maksas pieejamai visiem bērniem, nepieļaujot nekādu diskrimināciju un neatkarīgi no šo bērnu rezidences statusa;
- I. tā kā nabadzība stipri ietekmē vienlīdzīgu izglītības pieejamību, jo bērnu sūtīšana skolā ir saistīta gan ar tiešām, gan netiešām izmaksām, un tā kā izglītība, jo īpaši augstākā izglītība, ir īpaši grūti pieejama jauniešiem no ģimenēm ar zemiem ienākumiem, un līdz ar to pastiprinās tradicionālā tendence izglītību pirmām kārtām nodrošināt zēniem;
- J. tā kā saskaņā ar dzimumu stereotipiem sievietēm un vīriešiem tiek iedalītas atšķirīgas, iepriekš noteiktas un ierobežotas lomas, kuras veido visai daudzi mainīgi sociālie faktori un izplata vai reproducē vecāki, izglītības sistēma un plašsaziņas līdzekļi; tā kā šīs dzimumu lomas tiek apgūtas socializācijas procesos bērnībā un pusaudža gados un līdz ar to ietekmē cilvēku dzīvi un var ierobežot sieviešu un vīriešu personības attīstību;
- K. tā kā dzimumu stereotipu ietekme uz izglītību un apmācību, kā arī skolas laikā pieņemtie skolēnu lēmumi var ietekmēt izvēles, kas tiek izdarītas visas dzīves gaitā, un tādējādi var radīt nopietnas sekas darba tirgū, kurā sievietes joprojām saskaras gan ar horizontālu, gan vertikālu segregāciju; tā kā minēto apsvērumu dēļ atsevišķas nozares joprojām tiek uzskatītas par „vīriešu domātām” nozarēm, un atalgojuma līmenis tajās attiecīgi ir augstāks nekā „sieviešu domātajās” nozarēs;
- L. tā kā sociālā vide un ģimenes, līdzcilvēku, paraugu, kuriem vēlamies līdzināties, un skolotāju attieksme, kā arī individuālā atbalsta un konsultatīvie centri, kuri palīdz izraudzīties apgūstamos priekšmetus, būtiski ietekmē skolēnu izvēlētajās mācību jomas un dzimumu stereotipu mainīšanu, un tā kā skolotājiem, kuru attieksme un pedagoģiskā prakse viņus padara par sociālo pārmaiņu veicinātājiem, ir neatsverama nozīme dzimumu līdztiesības, dažādības un savstarpējas sapratnes un cieņas veicināšanā; tā kā skolu pedagogiem ir iespējas sazināties ar vecākiem un uzlabot viņu izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem un savu bērnu potenciālu;

- M. tā kā dzimumu līdztiesības aspekti būtu jāiekļauj visos izglītības līmeņos un aspektos, lai meiteņu un zēnu, kā arī sieviešu un vīriešu vidū popularizētu taisnīguma un demokrātiskas pilsonības vērtības, tā starp sievietēm un vīriešiem veidojot patiesu dzimumu partnerību gan publiskajā, gan privātajā sfērā;
- N. tā kā ir nepieciešams, lai nozarēs, kurās dominē vīrieši, piemēram, dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, tehniskajās zinātnēs, matemātikā un uzņēmējdarbībā, darbotos vairāk sieviešu, uz kurām varētu raudzīties kā uz paraugu, un tā kā individuāla atbalsta tīkli un savstarpēja mācīšanās ir noderīgi līdzekļi, lai meitenēm radītu iespējas izpausties šajās nozarēs;
- O. tā kā pieejamie dati liecina, ka sievietes, kurām ir kvalifikācija un pieredze, saņem mazāku atalgojumu nekā vīrieši, un sievietes joprojām veic lielāko daļu pienākumu, kas saistīti ar ģimenes un citu apgādājamo personu aprūpi, un tas ierobežo sieviešu iespējas strādāt atalgojuma pilna laika darbu; tā kā dzimumu līdztiesībai vajadzētu izpausties kā visa sieviešu veiktā darba novērtēšanai un zēnu un vīriešu iesaistīšanai darbos, kuri tradicionāli tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem; tā kā panākumi atbalsta nodrošināšanā bērnu aprūpei un progresīva grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un paternitātes atvaļinājumu politika Eiropā uzlabos sieviešu nodarbinātības perspektīvas, nostiprinās viņu ekonomisko stāvokli un palīdzēs cīnīties pret dzimumu stereotipiem, tā radot meitenēm vairāk iespēju visos izglītības līmeņos;
- P. tā kā, lai arī sievietes vairāk iegūst vidējo vai augstāko izglītību, viņu izglītības jomas un profesionālā darbība joprojām lielākoties saistās ar uzdevumiem, kas vērsti uz pastāvošo sociālo un ekonomisko struktūru paplašināšanu un reprodukciju, un ir nepieciešams palielināt sieviešu līdzdalību gan profesionālajā izglītībā, gan arī dabaszinātņu, tehnisko zinātņu, inženierzinātņu un matemātikas nozarēs;
- Q. tā kā vienmērīgāks izglītības resursu sadalījums ļautu uzlabot darba tirgus pieejamību meitenēm un līdzsvarotāka sieviešu un vīriešu līdzdalība darba tirgū varētu sekmēt Eiropas Savienības ekonomiskās attīstības perspektīvas;
- R. tā kā Eiropas un dalībvalstu iestādēm ar visiem iespējamiem līdzekļiem būtu jāveicina dzimumu līdztiesība izglītības iestādēs un izglītošanai dzimumu līdztiesības jautājumos vajadzētu būt nozīmīgam izglītības programmu un skolu mācību plānu elementam; tā kā Eiropas un valstu iestādēm ir jānodrošina, lai pedagoģisko materiālu saturs nebūtu diskriminējošs;
- S. tā kā formālās izglītības programma atspoguļo katras dalībvalsts kultūras un sociālo perspektīvu un ietekmē meiteņu un zēnu identitātes veidošanos; tā kā formālās izglītības programmu papildina neformālās izglītības programma, savukārt visās konkrētai situācijai raksturīgajās izglītības programmas definīcijās ietilpst t. s. „neredzamā” programma; tā kā visi minētie izglītības programmu veidi ir būtiski svarīgi meiteņu un zēnu identitātes veidošanā, un tā kā vietējām varas iestādēm, ņemot vērā to tuvumu izglītības iestādēm, ir būtiska nozīme ikdienējās mācīšanās jomā;
- T. tā kā, lai cīnītos pret dzimumu nevienlīdzību, būtiska nozīme ir izglītības programmu, attīstības mērķu un mācību rezultātu, satura, stratēģiju, materiālu, novērtēšanas, dažādo mācību priekšmetu programmu un nodarbību plānu pastāvīgai pedagoģiskajai pārraudzībai un izglītības pētniecības centru un dzimumu līdztiesības speciālistu īstenotai uzraudzībai un novērtēšanai;

- U. tā kā pret sievietēm vērsta vardarbība ir galvenais šķērslis sieviešu un vīriešu līdztiesībai, un to var apkarot ar izglītības palīdzību; tā kā ne visas Eiropas Savienības dalībvalstis ir ratificējušas Stambulas konvenciju un tā kā Eiropas Savienībai pienākas uzsākt un finansēt projektus dzimumu līdztiesības veicināšanas jomā,
- V. tā kā dzimumu vardarbība skolā izpaužas kā seksuālas, fiziskas un/vai psiholoģiskas vardarbības akti, kuriem bērni tiek pakļauti dzimumu stereotipu un sociālo normu dēļ; tā kā dzimumu vardarbība skolā būtiski ierobežo piekļuvi, līdzdalību un sasniegumus;
- W. tā kā sievietes un meitenes, kuras skārusi invaliditāte vai kurām nepieciešama speciālā izglītība, ir pakļautas vairāku veidu diskriminācijai; tā kā meiteņu situāciju varēs uzlabot tikai tad, ja būs nodrošināta kvalitatīvas izglītības un apmācības vienlīdzīga pieejamība, kuru neietekmēs un neierobežos šāda diskriminācija, un tiks pilnībā ievēroti iekļautības principi;
- X. tā kā speciālās izglītības vajadzību noteikšana norisinās visai nelīdzsvaroti; tā kā visumā pastāv lielāka varbūtība, ka nepieciešamība pēc speciālās izglītības tiks atzīta zēniem, īpaši tajos gadījumos, kad runa ir par „nenormatīviem” traucējumiem, piemēram, uzmanības deficīta sindromu vai disleksiju, kur attiecīgo traucējumu noteikšanā lielāka nozīme ir speciālista atzinumam;
- Y. tā kā 17 % pasaules pieaugušo iedzīvotāju neprot lasīt vai rakstīt, un divas trešdaļas (493 miljoni) no tiem ir sievietes¹,

Vispārīgi ieteikumi

1. aicina dalībvalstis īstenot un uzlabot pasākumus dzimumu līdztiesības piemērošanai visos izglītības sistēmas līmeņos un gan skolotāju, gan arī visu pārējo skolās strādājošo speciālistu, piemēram, skolu ārstu, medmāsu, psihologu, sociālo darbinieku un pedagogu, apmācībā pilnībā integrēt izpratnes uzlabošanu par dzimumu līdztiesības jautājumiem, kā arī nodrošināt, lai visā izglītības sistēmā tiktu izveidoti mehānismi, kuri sekmē dzimumu līdztiesības veicināšanu, īstenošanu, uzraudzīšanu un novērtēšanu izglītības iestādēs;
2. aicina dalībvalstis sekmēt izglītības demokratizāciju un citus nosacījumus, kas nepieciešami, lai izglītība, neatkarīgi no tā, vai tā tiek sniegta skolas vidē vai ar citiem līdzekļiem, palīdzētu panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas, pārvarēt ekonomisko un sociālo nevienlīdzību un kultūru atšķirības, sekmētu personības attīstību, iecietības un solidaritātes garu un atbildības izjūtu, un veicinātu sociālo progresu un demokrātisku līdzdalību sabiedrības dzīvē;
3. aicina dalībvalstis nodrošināt, lai to izglītības sistēmu mērķos ietilptu izglītošana par pamattiesību un pamatbrīvību ievērošanu, kā arī par sieviešu un vīriešu tiesību un iespēju vienlīdzību, un lai izglītības sistēmu kvalitātes principi paredzētu šķēršļu likvidēšanu patiesai sieviešu un vīriešu līdztiesībai un pilnīgas abu dzimumu līdztiesības sekmēšanu;
4. prasa veicināt holistisku pieeju skolās sniegtajai formālajai un ikdienējai izglītībai un izpratošu pieeju attiecībā uz cilvēktiesību, cilvēka cieņas un dzimumu līdztiesības iekļaušanu un pašcieņas un pašpārlicības attīstīšanu, kas iedrošina meitenes un sievietes neatkarīgi pieņemt apzinātus lēmumus gan personīgā, gan profesionālā kontekstā; atzīst,

---

¹ <https://europa.eu/eyd2015/lv/eu-european-parliament/posts/every-girl-and-woman-has-right-education>.

ka sabiedrības izglītošana par demokrātiskajām vērtībām ir jāpapildina ar izglītošanu dzimumu līdztiesības jautājumos, un tai jānorisinās tādā izglītības vidē, kurā tiek ievērotas tiesības un ņemti vērā dzimumu līdztiesības aspekti un kurā meitenes un zēni var uzzināt par savām tiesībām un iepazīt demokrātiskos procesus skolā un ikdienējās mācīšanās vidē, piemēram, piedaloties skolas demokrātiskajā pārvaldībā;

5. aicina izglītības politikas veidotājus Komisijā un dalībvalstīs nodrošināt, lai apņemšanās panākt dzimumu līdztiesību neaprobežotos tikai ar principu un politisku nolūku deklarēšanu, bet gan izpaustos kā ievērojami lielāku centienu un resursu ieguldījums, un atgādina par izglītības primāro nozīmi kultūras pārmaiņu īstenošanā;
6. norāda — kaut gan Eiropas Savienībā augstskolu absolventu vidū sievietes veido lielāko daļu (60 %), sieviešu nodarbinātības līmenis un karjeras virzība visā pilnībā neatspoguļo viņu potenciālu; uzsver, ka iekļaujošas ilgtermiņa ekonomiskās izaugsmes panākšana ir atkarīga no tā, vai tiks pārvarēta neatbilstība starp sieviešu iegūtās izglītības līmeni un sieviešu stāvokli darba tirgū, pirmkārt, pārvarot horizontālo un vertikālo segregāciju;
7. uzsver, ka izglītība ir svarīgs līdzeklis, lai dotu sievietēm iespējas pilnībā piedalīties sociālajā un ekonomiskajā attīstībā; uzsver, ka mūžizglītības pasākumiem ir sevišķi svarīga nozīme, lai nodrošinātu sievietēm prasmes, kas var palīdzēt viņām atgriezties darba tirgū vai atrast labāku darbu, gūt lielākus ienākumus un uzlabot darba apstākļus;
8. aicina dalībvalstis palielināt būtiskus ieguldījumus izglītībā, lai ikviens iedzīvotājs varētu saņemt valsts finansētu kvalitatīvu bezmaksas izglītību;
9. aicina dalībvalstis nodrošināt, lai to izglītības pārvaldes iestādes garantētu vienlīdzīgas tiesības uz izglītību sievietēm un vīriešiem, aktīvi iekļaujot vienlīdzīgas attieksmes principu izglītības mērķos un pasākumos un tādējādi novēršot nevienlīdzības veidošanos starp sievietēm un vīriešiem, kuras pamatā būtu dzimumdiskriminējoša izturēšanās un ar to saistīti sociālie stereotipi;
10. aicina Komisiju nodrošināt, lai šis ieteikums tiktu adresēts valstu iestādēm, kuras atbild par izglītības politikas īstenošanu centrālā, reģionālā un vietējā līmenī, skolu pārvaldes struktūrām un reģionālās un vietējās varas iestādēm;
11. uzsver nepieciešamību veicināt vienlīdzīgu abu dzimumu pārstāvību par izglītības iestāžu uzraudzību un pārvaldību atbildīgo organizāciju vadībā un izpildstrukturās, it sevišķi pievēršoties skolu vadītāju un direktoru amata vietām un jomām, kur pārstāvība ir nepietiekama, kas ir raksturīgi, piemēram, dabaszinātnēs, tehniskajās zinātnēs, inženierzinātnēs un matemātikā, jo tādējādi meitenēm tiks nodrošināti paraugi, kuriem līdzināties;
12. uzsver, ka meitenes, kurām ir liegta iespēja apmeklēt skolu, ir vairāk pakļautas vardarbībai ģimenē;
13. mudina Komisiju iespējami drīz uzsākt ES pievienošanās procedūru Stambulas konvencijai; aicina visas dalībvalstis ratificēt šo konvenciju, turklāt prasa, lai ES un dalībvalstis sadarbotos, tiecoties nodrošināt dzimumu līdztiesību ES starptautiskajās attiecībās; uzsver, ka pastāv cieša saistība starp dzimumu stereotipiem un iebiedēšanu, kiberiebiedēšanu un vardarbību pret sievietēm un ka pret minētajām parādībām ir jācīnās jau no agrīnas bērnības; uzsver, ka Stambulas konvencijā ir prasīts, lai tās parakstītāji

savās formālās izglītības programmās visos izglītības līmeņos paredzētu apmācāmo personu pakāpeniski augošajām spējām pielāgotus mācību materiālus par tādiem jautājumiem kā stereotipu neietekmētas dzimumu lomas, savstarpēja cieņa, nevardarbīga konfliktu risināšana savstarpējās attiecībās, dzimuma vardarbība un tiesības uz personas neaizskaramību;

14. aicina visas dalībvalstis konsekventi ieguldīt līdzekļus informācijas, izpratnes veicināšanas un izglītojošās kampaņās un uzlabot karjeras konsultācijas meitenēm un zēniem, vēršoties pret stereotipu diktētiem priekšstatiem par dzimumu lomām, kā arī pret dzimumu stereotipiem profesionālajā orientācijā, it sevišķi zinātnes un jauno tehnoloģiju jomā; atgādina, ka tādējādi tiktu mazināta dzimumu segregācija darba tirgū un nostiprināta sieviešu vieta tajā, un vienlaikus būtu iespējams pilnībā izmantot meiteņu un sieviešu veidoto ES cilvēkkapitālu, un tiktu sekmētas diskusijas par izglītības un karjeras izvēli skolās un klasēs;
15. atgādina, ka pedagoģiskā personāla pienākums ir atbalstīt un konsultēt ģimenes bērnu profesionālās ievirzes jautājumos, lai bērni tiktu virzīti tādā ceļā, kas atbilstu viņu prasmēm, spējām un vēlmēm; uzsver, ka profesionālās ievirzes apzināšana skolā ir noteicošais brīdis, kad var izpausties ar dzimumiem saistīti stereotipi, kuri var ilgstoši ietekmēt meiteņu spēju veidot tādu profesionālo karjeru, kas sekmētu viņu personības izaugsmi un emancipāciju;
16. aicina Komisiju ar dalībvalstu starpniecību organizēt īpašas, meitenēm domātas izpratnes veicināšanas programmas par iesaistīšanos augstākajā izglītībā un iespējamiem studiju priekšmetiem, un darba iespējām, kas atbilstu viņu spējām un talantiem, lai iedrošinātu meitenes izvēlēties tādu karjeras ceļu, kurā tradicionāli dominējuši vīrieši, un celt jaunās paaudzes sieviešu pašapziņu; uzsver, ka meiteņu un jaunu sieviešu pašapziņas vairošanā būtiski nozīmīga ir ikdienējā mācīšanās;
17. aicina dalībvalstis izmantot Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu līdzekļus, lai atbalstītu programmas aktīvai sadarbībai ar to bērnu vecākiem, kuri nāk no atstumtām sabiedrības grupām, un rosināt jēgpilnas, stimulējošas ārpuskolas nodarbības no mācībām brīvajā laikā un skolu brīvdienās;
18. aicina dalībvalstis rosināt atbalstu mazbērnu novietņu un bērnudārzu publiskiem tīkliem, pirmskolas izglītības sistēmai un valsts nodrošinātām brīvā laika nodarbībām bērniem;
19. aicina dalībvalstis uzlabot izglītības un profesionālās apmācības kvalitāti personām, kuras skārusi invaliditāte un/vai kurām ir nepieciešama speciālā izglītība, un samazināt mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas lielo īpatsvaru šo personu vidū, respektēt iekļaujošas izglītības principus ar uzsvāru uz šo skolēnu aktīvu līdzdalību un uzlabot viņu integrāciju sabiedrībā un — atbilstoši iespējām — vispārējā izglītības sistēmā; prasa šajā sakarībā nekavējoties uzlabot skolotāju apmācību, integrējot tajā dzimumu perspektīvu, kā arī apzināt ar mācīšanos saistītās grūtības, tostarp izstrādāt skrīninga instrumentus, kuros būtu ņemts vērā dzimumu līdztiesības aspekts, un izglītības programmas, kurās būtu integrēti dzimumu līdztiesības principi, lai nodrošinātu attiecīgajām sievietēm un meitenēm labākas izredzes darba meklējumos un radītu viņām iespējas pārvarēt vairāku veidu diskrimināciju;
20. aicina dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgu izglītības pieejamību meitenēm un zēniem neatkarīgi no vecuma, dzimuma, sociālekonomiskā statusa, izcelsmes kultūras vai

religijskās vides un uzsver, ka ir nepieciešams, lai Eiropas, valstu un vietējās iestādes veicinātu īpašas programmas marginalizēto kopienu integrācijai skolās gan kopumā, gan arī tieši šādām kopienām piederīgu meiteņu integrācijas programmas, jo šīs meitenes bieži vien saskaras ar vairāku veidu diskrimināciju, un programmas visu minoritāšu integrācijai Eiropas sabiedrībā; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai meitenes iegūtu pilnu vidējo izglītību, un ka ir nepieciešamas finansiālā atbalsta programmas ģimenēm, kuru ekonomiskie apstākļi ir spiedīgi, lai nepieļautu, ka skolēni, īpaši meitenes, priekšlaikus pārtrauc mācības;

21. aicina dalībvalstis aktīvi sniegt nepieciešamo atbalstu, lai nodrošinātu, ka migrantēm un viņu ģimenēm tiek piedāvāta uzņemošās valsts valodas apguve, ko nodrošinātu vietēji, valsts finansēti bezmaksas izglītības pakalpojumu sniedzēji;
22. aicina dalībvalstis izstrādāt īpašas programmas, kuru mērķis būtu nodrošināt, ka romu meitenes un jaunietes turpina pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības apguvi, kā arī ieviest īpašus pasākumus pusaudžu vecuma jaunajām māmiņām un mācības pametušām meitenēm, īpaši tādēļ, lai atbalstītu nepārtrauktu izglītošanos, un nodrošināt mācīšanos darba vietā; turklāt aicina dalībvalstis un Komisiju ņemt minētos pasākumus vērā, koordinējot un novērtējot dalībvalstu romu integrācijas stratēģijas;
23. uzsver, ka ir svarīgi, lai attīstības sadarbības projektos tiktu iekļauti pasākumi, kas vērsti uz meiteņu un sieviešu izglītību;
24. uzsver, ka ir svarīgi veltīt īpašu uzmanību sieviešu un vīriešu līdztiesības principam izglītības programmās visos izglītības posmos;

Izglītības programma un mācību norise

25. pastāv uz to, ka izglītības programmās, attīstības mērķos un mācību rezultātos, mācību saturā, skolu mācību programmās un nodarbību plānos pienācīga uzmanība jāpievērš visiem iespējamiem dzimumu līdztiesības veidiem, un ka ir nepieciešams novērtēt sieviešu vietu dažādos skolu programmās iekļautajos priekšmetos, mācību saturā uzsverot sieviešu nozīmi; uzskata, ka saistībā ar dzimumu līdztiesību izglītībā ir nepārprotami jāpievēršas līdztiesības principam un jārisina virkne jautājumu, piemēram, rakstpratība, iebiedēšana, vardarbība, naida kurināšana un pilsoniskā audzināšana;
26. uzsver — lai novērstu diskrimināciju, agresivitāti un iebiedēšanu, izglītības uzdevums ir palīdzēt meitenēm un zēniem izaugt par zinošām, līdzsvarotām, citus cilvēkus cenošām personībām, kuras spēj just līdzti un izrādīt savstarpēju cieņu;
27. uzsver, ka skolai mācību procesā būtu jāpalīdz attīstīt starpkultūru pieeju, lai veicinātu atvērtību, savstarpēju cieņu un starpkultūru un starpreliģiju dialogu;
28. mudina dalībvalstu kompetentās iestādes veicināt dzimumu līdztiesību gan savās vispusīgajās dzimumaudzināšanas programmās un programmās, kas paredzētas izglītošanai par savstarpējām attiecībām, tostarp paredzot meiteņu un zēnu iepazīstināšanu ar attiecībām, kas balstītas uz piekrišanu, cieņu un savstarpīgumu, gan arī sporta un atpūtas pasākumos, kur dzimumu stereotipi un ar dzimumiem saistītie priekšstati var ietekmēt meiteņu pašuztveri, veselību, prasmju apgūšanu, intelektuālo attīstību, sociālo integrāciju un meiteņu un zēnu identitātes veidošanos;
29. atzīst, ka sensitīva, vecumposmam atbilstoša un zinātniski korekta dzimumaudzināšana un

izglītošana par savstarpējām attiecībām ir būtisks līdzeklis, lai radītu iespējas meitenēm un zēniem, jo palīdz viņiem izdarīt labi pārdomātu izvēli un plašākā skatījumā atbalsta tādas sabiedrības veselības prioritātes kā neplānotu grūtniecību skaita samazināšanās, mātes un bērna mirstības samazināšana, seksuāli transmisīvu infekciju profilakse un agrīna ārstēšana un veselības aprūpes atšķirību mazināšana; mudina dalībvalstis apsvērt, vai vecumposmam atbilstošas vispusīgas dzimumaudzināšanas un attiecību mācīšanas programmas nebūtu jānosaka par obligātu skolas mācību programmas sastāvdaļu visiem pamatskolu un vidusskolu audzēkņiem, un uzsver tādas skolotāju apmācības nozīmi, kurā īpaši akcentēta meiteņu un sieviešu respektēšana, kā arī dzimumu līdztiesība;

30. prasa mācību programmās ieviest dzimumaudzināšanu un izglītošanu par savstarpējām attiecībām, tiecoties radīt meitenēm iespējas pašām veidot savu dzīvi, izprotot un kontrolējot savu ķermeni, un vienlaikus prasa visos pārējos mācību priekšmetos saglabāt atbilstību šiem principiem;
31. aicina Komisiju izglītības vidē cīnīties pret diskrimināciju, kuras pamatā ir seksuālā orientācija un dzimumidentitāte; mudina Komisiju atbalstīt to, lai skolu mācību programmās tiktu iekļauta objektīva informācija par LGBTI jautājumiem; mudina Komisiju sekmēt dalībvalstu savstarpēju mācīšanas attiecībā uz to, kā cīnīties pret homofobisku un transfobisku iebiedēšanu un aizskaršanu;
32. mudina meitenes un zēnus izglītības procesā ar vienlīdz lielu interesi pievērsties visiem mācību priekšmetiem, neietekmējoties no dzimumu stereotipiem, it sevišķi attiecībā uz priekšmetiem, kas saistīti ar zinātni un tehniku, tostarp mudinot zēnus iepazīt darbus, kas tiek uzskatīti par sieviešu pienākumiem, piemēram, darbu mājāsaimniecībā vai aprūpes pienākumu veikšanu, un vienlaikus rosinot vienlīdzīgu iesaistīšanos un pārstāvību kolektīvā lēmumu pieņemšanā un skolu pārvaldībā, kā arī visos ārpusskolas pasākumos; aicina iesaistītās personas nodrošināt šīm efektīvajām nodarbībām paredzētā finansējuma aizsardzību;
33. norāda, ka ir vajadzīgi pasākumi, ar kuriem tiktu rosināts īpašs atbalsts sievietēm kultūras jomā un mākslas un intelektuālo darbu radīšanā un izplatīšanā, cīnoties pret plaši izplatīto strukturālo diskrimināciju, ar ko sievietes saskaras minētajās jomās, sekmējot sieviešu un vīriešu līdzsvarotu pārstāvību sabiedriskos mākslas un kultūras pasākumos un paredzot finansiālu atbalstu un pozitīvas darbības nevienlīdzīgu situāciju koriģēšanai šajās jomās;
34. prasa, sākot no pirmsskolas izglītības posma, attīstīt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju vienlīdzīgas pieejamības un izmantošanas iespējas meitenēm un zēniem, kā arī izglītošanu par IKT, īpašu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem no lauku apvidiem, marginalizētām kopienām un bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām, lai uzlabotu digitālās prasmes, izplatītu efektīvus izglītības politikas instrumentus un uzlabotu skolotāju apmācību nolūkā palielināt sieviešu īpatsvaru matemātikas, dabaszinātņu, inženierzinātņu un tehnisko zinātņu studentu un absolventu vidū; šajā sakarībā atzinīgi vērtē visas iniciatīvas un programmas, kuru mērķis ir piesaistīt meitenes minētajām studiju jomām un attiecīgai zinātniskajai karjerai;
35. uzsver, ka ir svarīgi īstenot izglītojošus pasākumus, kuru mērķis ir atzīt sieviešu nozīmi vēsturē, zinātnē, politikā, literatūrā, mākslā, izglītībā u. c., un iepazīstināt sabiedrību ar sieviešu veikumu minētajās jomās;
36. prasa darīt visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka darbs pirmskolas izglītības, pamatzglītības,

kā arī aprūpes jomā tiktu atzīts par cienījamu nodarbošanos gan vīriešiem, gan sievietēm;

37. aicina dalībvalstis izstrādāt vai stiprināt valsts regulējumu, kas paredzēts, lai vērstos pret negatīvo ietekmi, kuru rada plašsaziņas līdzekļos un reklāmās sludināto vērtību rezultātā izveidojusies stereotipiska izpratne par dzimumu lomu sadali un kura bieži apdraud skolu sniegto ieguldījumu šo jautājumu apgūvē;
38. aicina īstenot papildu pasākumus, kuri pilnveidotu formālās izglītības programmu, raugoties no dzimumu līdztiesības un uzņēmējdarbības apguves aspekta, kā arī īstenot ikdienējas mācīšanās programmas iedzīvotāju izglītošanai dzimumu līdztiesības jautājumos ar vietējo varas iestāžu starpniecību;
39. prasa ar jaunu sparpu pievērsties jautājumam par ikdienējās izglītības oficiālu atzīšanu, piešķirot sertifikātu par iegūtajām kompetencēm, un par augsta standarta sertifikāta piešķiršanu, tā apliecinot darba vietā apgūtās prasmes profesionālās izglītības kontekstā, jo tas palīdzēs meitenēm un sievietēm atrast labāku darbu un iekļauties vai atgriezties darba tirgū un pret sievietēm tiks nodrošināta tāda pati attieksme kā pret vīriešiem, ņemot vērā viņu kompetenci un izrādot cieņu;
40. aicina pedagoģisko materiālu autorus un izdevējus apzināties to, ka dzimumu līdztiesībai būtu jāklūst par vienu no kritērijiem šo materiālu veidošanā, un iesaka pedagoģisko materiālu izstrādē par dzimumu līdztiesību iesaistīt skolotāju un skolēnu komandas, un konsultēties ar dzimumu līdztiesības ekspertiem un konsultantiem dzimumu līdztiesības izpratnes jautājumos;
41. aicina dalībvalstis sagatavot un izplatīt skolām, izglītības politikas veidotājiem, mācībspēkiem un par izglītības programmu veidošanu atbildīgajām personām adresētas pamatnostādnes nolūkā aptvert dzimuma perspektīvu un dzimumu līdztiesības jautājumus, un nodrošināt, ka tiek likvidēti stereotipi un seksismam raksturīgi sagrozījumi, kas varētu būt sastopami mācību grāmatu un pedagoģisko materiālu saturā, valodā vai ilustrācijās, un mudina cīnīties pret seksismu arī literatūrā, filmās, mūzikā, spēlēs, plašsaziņas līdzekļos, reklāmā un citās jomās, kas var izšķirīgi ietekmēt izmaiņas meiteņu un zēnu attieksmē, uzvedībā un identitātē;
42. atzīst, ka skolotājiem ir būtiska loma skolēnu izglītības identitātes veidošanā un ka skolotāji var ievērojami ietekmēt dzimumam raksturīgas uzvedības izpausmes skolā; atgādina, ka vēl ir daudz jādara, lai skolotāji būtu kompetenti jautājumā par to, kā viņiem vislabāk veicināt dzimumu līdztiesību; tādēļ uzstāj, ka ir nepieciešams nodrošināt skolotājiem vispusīgu sākotnējo apmācību vienlīdzības jautājumos un to regulāri turpināt visos formālās un ikdienējās izglītības līmeņos, tostarp nodrošinot savstarpēju mācīšanos un sadarbību ar ārējām organizācijām un aģentūrām, lai tādējādi vairotu izpratni par dzimumu lomu sadales un stereotipu ietekmi uz skolēnu pašapziņu un mācību priekšmetu izvēli mācību procesā; uzsver, ka skolās un augstskolās ir vajadzīgi tādi cilvēki, kuru uzvedības modeļi kā vīriešu, tā sieviešu gadījumā būtu pozitīvs piemērs meitenēm, jo palīdzētu viņām apzināt un optimāli izmantot savas spējas, nebaidoties no dzimumu diskriminācijas vai ar dzimumu saistītiem pārraportiem;
43. uzsver, ka gan skolotāju sākotnējā apmācībā, gan viņu turpmākas izglītošanās procesā ir nepieciešams integrēt sieviešu un vīriešu līdztiesības principa izpēti un piemērošanu, lai tādējādi likvidētu visus šķēršļus pilnīgai skolēnu potenciāla izmantošanai neatkarīgi no dzimuma;

44. pauž stingru pārlicību par to, ka izglītība spēj nest pārmaiņas cīņā par dzimumu līdztiesību; atzīst, ka formālās izglītības un ikdienējās mācīšanās programmās ir jāaplūko un jāapkaro pret dzimumu vērsta vardarbība, dzimumu diskriminācija, uzmākšanās, homofobija un transfobija visās to iespējamās izpausmēs, tostarp arī kiberiebiedēšana vai uzmākšanās tiešsaistes vidē; atzīst, ka izglītība, kas sekmē dzimumu līdztiesību un noraida pret dzimumu vērstu vardarbību, ir atkarīga no drošas un vardarbības neskartas vides skolās;
45. uzsver nepieciešamību organizēt izpratnes veicināšanas iniciatīvas, mācības un dzimumu līdztiesības perspektīvas integrāciju visiem izglītības politikas dalībniekiem, kā arī vecākiem un darba devējiem;
46. aicina dalībvalstis īstenot starppaaudžu pieeju izglītībai un nodrošināt vienlīdzīgu formālās izglītības un ikdienējās mācīšanās pieejamību, integrējot izglītības sistēmās kvalitatīvas bērnu aprūpes pakalpojumus par pieņemamām cenām, kā arī veco ļaužu un citu apgādājamo personu aprūpes pakalpojumus; aicina dalībvalstis iesaistīties iniciatīvās, kuru mērķis ir izglītības tiešo un netiešo izmaksu samazināšana un visu mazbērnu novietņu un bērnudārzu, pirmsskolas izglītības iestāžu, skolu un ārpuskolas nodarbību centru tīklu kapacitātes palielināšana, pienācīgi ņemot vērā principus, kas attiecas uz nabadzīgu vai nabadzības riskam pakļautu bērnu iekļaušanu; uzsver to, cik nozīmīgi ir iepriekš minētie aspekti, lai palīdzētu visām sievietēm un vīriešiem, tostarp arī vientuļajiem vecākiem, līdzsvarot ģimenes dzīvi un darba pienākumus un garantētu sieviešu iesaistīšanos mūžizglītībā un profesionālajā izglītībā un apmācībā, un tādējādi radīt modeļus, kam meitenes vēlētos līdzināties, tā radot viņām iespējas pašām veidot savu dzīvi;
47. uzsver, ka ikvienā stratēģijā, kuras mērķis ir veicināt dzimumu līdztiesību un radīt meitenēm un sievietēm iespējas pašām veidot savu dzīvi, ir aktīvi jāiesaista zēni un vīrieši;
48. uzsver, ka ir svarīgi, lai publiskā sektora iestādes augstākās izglītības kontekstā atbalstītu studiju kursus un pētījumus par dzimumu līdztiesības ievērojamo nozīmi un apmēru, it sevišķi iekļaujot studiju plānos ar dzimumu līdztiesību saistītus priekšmetus, ieviešot īpašus pēcdiploma kursus un veicinot specializētas studijas un pētījumus šajā jomā;
49. aicina ES iestādes un dalībvalstis panākt progresu dažādās dalībvalstīs iegūtu profesionālās kvalifikācijas diplomu, sertifikātu un citu apliecinājumu savstarpējā atzīšanā un valstu noteikumu koordinēšanā un saskaņošanā attiecībā uz tiesībām strādāt noteiktās profesijās, lai no Savienības dalībvalstīm vai citām valstīm iebraukušas sievietes varētu atrast darbu, kas atbilstu viņu profesionālajai izglītībai un kvalifikācijai;

Ieguldījumi, uzraudzība un novērtēšana

50. norāda, ka ir nepieciešams, lai neatkarīgas struktūras uzraudzītu un novērtētu panākumus, kas gūti pēc dzimumu līdztiesības politikas pieņemšanas izglītības iestādēs, un lai politikas veidotāji vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī tiktu pastāvīgi informēti par visiem šajā jomā veiktajiem pasākumiem un gūtajiem panākumiem, un ka dzimumu līdztiesības perspektīvai ir steidzami jāklūst par izglītības iestāžu iekšējā un ārējā novērtējuma elementu;
51. uzsver to, cik svarīga nozīme ir sadarbībai un labas prakses apmaiņai starp dažādām

izglītības administrācijas struktūrām, tām izstrādājot projektus un programmas izpratnes veicināšanai par principiem, kas paredz abu dzimumu skolēnu izglītošanu nenošķirtā mācību vidē, un par jēgpilnu sieviešu un vīriešu līdztiesību, un izplatot tos izglītības aprindās;

52. aicina Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu turpināt apkopot salīdzināmus, pēc dzimuma grupētus datus un rezultātu pārskatus par abu dzimumu stāvokli visās politikas jomās, tostarp izglītībā, un atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi veikt pētījumus par izglītības politikas ietekmi cīņā pret dzimumu nelīdztiesību, nodrošināt kvalitatīvus un kvantitatīvus instrumentus šādas ietekmes novērtēšanai un īstenot uz dzimuma aspektu balstītu budžeta stratēģiju, lai veicinātu izglītības resursu pieejamību un tiesības uz šādiem resursiem;
53. atzīst, ka ir ārkārtīgi svarīgi, pieņemot turpmākus tiesību aktus izglītības jomā, novērtēt to ietekmi uz dzimumu līdztiesību, un nepieciešamības gadījumā pārskatīt spēkā esošos tiesību aktus atbilstoši šim principam;
54. uzsver, ka dzimumu līdztiesības programmu īstenošanas uzraudzības procedūras un to novērtēšana ir jāveic izglītības pētniecības centriem ciešā sadarbībā ar ekspertiem dzimumu līdztiesības jautājumos, Eiropas Savienības izveidotām struktūrām un vietējām varas iestādēm; prasa dalībvalstīm un Komisijai apkopot pēc dzimuma grupētus kvantitatīvus un kvalitatīvus datus;
55. ierosina izveidot Eiropas dzimumu līdztiesības balvu, kas ik gadu tiktu piešķirta izglītības iestādēm, kuras šā mērķa izpildē sasniegušas izcilus rezultātus, un mudina dalībvalstis iedibināt šādu balvu arī valsts līmenī;
56. uzsver nepieciešamību izstrādāt rīcības plānus un piešķirt resursus tādu izglītības projektu īstenošanai, kuri attiecas uz dzimumam raksturīgiem jautājumiem, kā arī izglītības struktūrām, kurās tiek ņemti vērā dzimumu līdztiesības aspekti, iesakot izmantot šiem mērķiem pieejamos Eiropas instrumentus, t. i., Investīciju plānu, programmu „Apvārsnis 2020” un ES struktūrfondus, tostarp Eiropas Sociālo fondu;

o

o o

57. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām.